

Kol Jákov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

2022. június 15. – ט"ז סיון ה'תשפ"ב

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 42. szám

Hetiszakas

BÖHÁÁLOTCHÁ

פרשת בהעלותך
הפטרה: רני ושמחי

„Amely napon föllá-
lították a hajlékot,
befedte a felhő a
bizonyosság sátrának
hajlékát; este pe-
dig volt a hajlékon
tűzlátvány reggelig.
Így volt mindig, a
felhő befedi és tűz-
látvány éjjel.”

Június 17.

20:25 הדלקת הנרות:

Június 18.

מעריב במוצאי ש"ק:
21:47

Felhívás támogatásra

Az adakozás a zsidóság egyik legszebb micvája. Most Hitközségünk két nagyobb vállalkozásában kér segítséget a szélesebb nyilvánosságtól.

A Kazinczy utcai Orthodox Sász Chevra imaháza Magyarország egyetlen olyan zsinagógája, mely minden nap, reggel és este is a közösségi ima helyszíne, illetve ahol szinte egész nap tanulnak Tórát. Az Orthodox Sász Chevrában az ima és a tanulás mellé mindig van friss kávé, tej és aprósütemény is.

Hála az Örökkévalónak naponta akár százak is megfordulnak ebben a zsinagógában, minek megfelelően az imaház felületei, tárgyai is gyorsabb ütemben használódnak el. A tavalyi évben Hitközségünk egy nagyvonalú támogatójának köszönhetően megújulhatott az imaház teakonyhája, most pedig újabb felajánlást kaptunk az erősen megkopott padlózat cseréjére.

A burkolat teljes megújítása azonban nem kevés pénz, összesen mintegy 14 millió forint, melyhez az Ön segítségére is szükségünk van. (Mivel az anyagárak folyamatosan változnak, ezért az ajánlattevő cég két hétig tudja tartani az ajánlatot.) Kérjük, hogy amennyiben lehetősége van, úgy támogassa az imaház padlójának megújítását!

Az utóbbi időben meglehetősen nagy nyilvánosságot kapott az Orthodox Hitközség egyetlen használatban lévő temetője, a Csucsor (egykori Gránátos) utcában álló ravatalozó áldatlan állapota.

Míg a sírkert, ahol cádikok, nagy rabbik és vallásos elődeink nyugszanak meglehetősen rendezett képet mutat, s kívülről nézve a ravatalozó is rendben van. Addig a valóság sajnos az, hogy a ravatalozó az elmúlt két évtizedben erős pusztulásnak indult. Az épület süllyed, ezért a falak repedeznek, a vizes helyiségek teljesen tönkrementek, a toaletteket évekkel ezelőtt vandálok tették teljesen használhatatlanná.

A Hitközségünk a közösség egy részének kezdeményezésére úgy döntött, hogy változtat az évtizedek óta fennálló problémákon, s megkezdi az áldatlan állapotok felszámolását. Első célul a vízhálózat kiépítését, illetve a női és a férfi mosdók felújítását tűzte ki, – ezen feladatoknak az elvégzése mintegy 5 és fél millió forint, melynek megteremtéséhez az Ön segítségére is szükségünk van. Kérjük, hogy amennyiben lehetősége van, úgy támogassa a főváros egyetlen orthodox temetőjében álló ravatalozó megújítását!

Adományt utalhat az alábbi, elkülönített bankszámlaszámok egyikére, vagy a QR-kód segítségével. A közleménybe kérjük tüntesse fel, hogy „Sász Chevra” vagy „temető”.

Adományát előre is köszönjük!

SWIFT code: UBRTHUHB

IBAN: HU15 1200 1008 0148 3494 0010 0004 HUF

IBAN: HU91 1200 1008 0148 3494 0020 0001 EUR

IBAN: HU91 1200 1008 0148 3494 0030 0008 USD

English Corner – Parashat Beha'alosecha

Moshe Rabbeinu, the greatest man who ever lived, receives praise in the parasha: “The man Mosheas extremely humble, more than any man on the face of earth.” (*Bamidbar* 12:3)

This statement attests not only to Moshe's greatness, but also to the extreme importance attached to the quality of humility. Of all the praises that the Torah could have mentioned – his piety, his righteousness, his Torah knowledge it's his humility that the Torah considered the most significant.

Let us take a closer look at the humbleness. The essence of hu-

mility is expressed beautifully in the first Mishnah in Avos: “Ben Zoma said: Who is wise? He who learns from every man... Who is mighty? He who conquers his inclinations...”

Why shouldn't a brilliant Torah scholar be called wise, too? Why shouldn't a powerful warrior also be called mighty?

The Maharal explains that we are defining these terms as admirable qualities rather than as simple descriptions. What a person has does not matter so much as what he is. The message of this Mishnah

is to avoid comparing people to each other.

The humble person finds it easy to be happy with his lot. He's aware that HaShem has allotted these gifts, he knows that he has been given exactly what he needs for his purpose in life.

Moshe Rabbeinu treasured every one of his people and compared himself to none of them. He didn't gloat in his achievements, looking instead to what still needed to be done. Our task is to internalise this lesson. (Slifkin, Brea)

Shabbat Shalom, Sharon Paskesz

Böháálotchá (4Mózes 8:1-12:16.)

„Szólj Áronhoz és mondd neki: midőn fölteszed a mécseseket [...]” (4Mózes 8:2.) – RáSI azt mondja, hogy innen magyarázzák Bölcseink, hogy a *menóra* előtt lépcső állt, és arra lépett fel Áron, és onnan gyújtotta meg a mécseseket. Kérdés az, hogy miért kellett a lépcső, mikor a *menóra* magassága három áme volt, ami körülbelül 150–180 centiméternek feleltethető meg? A *menóra* mérete alapján Áron könnyű szerrel meg tudta volna gyújtani a mécseseket úgy, hogy közben a földön áll. Mivel azonban itt Áronhoz beszél a Tóra, akinek a homlokán ott volt az arany homlokpánt, amiről azt mondja a *Misna* (*Szajte traktátus 7. fejezet 6. Misna*), hogy tilos volt a főpapnak magasabbra emelni kezét mint a homlokdísz, – innen már érthető, hogy azért kellett a lépcső, hogy Aronnak

ne kelljen a kezeit felemelni a mécsesek meggyújtásánál (*Molé hoAjmer*).

„És vegyenek egy fiatal tulkot, meg lisztáldozatot, lánglisztet olajjal keverve, egy másik fiatal tulkot pedig végy vétékáldozatnak.” (4Mózes 8:8.) – Felmerül a kérdés, hogy miért kellett a levitáknak bűnáldozatot venni, aznap, amikor elkezdtek szolgálatukat? Vannak olyan vétkek, amelyek egyszerű embereknel nem számítanak, de cádikoknál, akikkel az Örökkévaló hajszal pontosan mér, igenis bűnnek vétetnek. Ezért, mikor a léviek elkezdtek szolgálatukat és magasabb szintre emelkedtek, onnantól kezdve a Teremtő szigorúbban figyelt rájuk. Ezért olyan dolgok, amiket korábban követtek el és nem számítottak bűnnek, akkortól mégis vétkeknek minősülnek, ezért áldozat-

tot kellett hozniuk, hogy megbocsátást nyerjenek (*HáChajze miLublin*).

„Nem így az én szolgám Mózes; egész házamban meghitt ő. Szájról szájra beszélek vele [...]” (4Mózes 12:7-8.) – A *Jime traktátus* 9. lapján elmeséli a *Gömore*, hogy akik látták, hogy Ris Lokis beszélget egy emberrel a piactéren, annak tanúk nélkül adtak kölcsön, mert azt mondták az emberek, ha nem lenne megbízható, akkor nem beszélne vele a Rabbi. Ezt mondja itt az Írás: „Nem így az én szolgám Mózes; egész házamban meghitt ő” – cádik és „megbízható”, hiszen „[...] szájról szájra beszélek vele [...]” – ez, hogy én az Örökkévaló beszélek vele, a bizonyíték, úgy mint a Talmud története Ris Lokisról (*Likuté mé-Hárám*).

Gut sábesz, Paskesz Žev

Csoda Dávid király sírjánál

A hagyomány szerint דוד המלך, Dávid király a Tóra-adás napján hunyt el és éppen ezért olvassák az ünnep második napján Dávid származását feltüntető דוד מנילה רות-t, vagy ahogy közösségeinkben sokan mondják a „Rüsz-megilót”. Innen magyarázható az is, hogy Jeruzsálemben Sávutkor, illetve másnap a városon kívül fekvő Dávid király sírjához szoktak zarándokolni. A sír felülete sajnos máig több konfliktust okoz, azonban annak kötődését egyértelműen bizonyítja egy 400 évvel ezelőtti legenda is.

Négy évszázaddal ezelőtt Jeruzsálemben új pasát neveztek ki, aki természetes kötelességének tartotta, hogy az általa kormányzott terület összes intézményét, helyszínét megtekintse. Ellátogatott Dávid király sírhelyét rejtő barlanghoz is, ám miközben a nyílás fölé hajolt, kis aranykardja beesett a mélybe.

A pasa nem csak az értéket sajnálta, hanem rettegett attól is, hogyha kitudódik, hogy elvesztette a kardot, melyet a szultán saját

kezüleg adott át neki, s melynek elvesztőjére udvari törvények szerint selyemzsinór, azaz halál vár rá. A barlangba küldette hát egyik arab szolgáját, ám azt holtan húzták ki. Erre a pasa egyik tanácsadója azt ajánlotta, hogy zsidót eressenek le a barlangba.

A jeruzsálemi zsidók három nap haladékot kaptak, hogy kijelöljenek maguk közül egy embert, aki lemegy a barlangba. A zsidók három napig böjtöltek, majd a harmadik nap végén a sámesz közölte, hogy ő készen áll a feladatra, ha kell, feláldozza magát a közössé-

géért, de úgy érzi az Örökkévaló kegyelme vele lesz.

Másnap leengedték a sámeszt a barlangba, aki pár perc múlva megrántotta a kötelet, hogy húzhatják vissza, megvan a kard... A sámesz csak halálos ágyán mondta el, hogy azon a napon a barlang sötétjében teljesen kábán botorkált, mikor egyszerre sugárzó arccal egy aggastyán ment felé, befogta szeméit és kezébe adta a kardot. A következő pillanatban már a napvilágon találta magát...

A *Zsidó Ujságból* egy legenda 1933-ból.

Kidus háSém és a rácfերter rebe

Sziván hónap 16-án van a vallásos világ egy meghatározó alakjának évfordulója. Szomorú évforduló ez, hiszen nem egyszerű jorcájt ez. Ezt a cádikot a vidéki zsidók nagy részével együtt Auschwitzban pusztítottak el. Azonban története a kidus háSém egy csodálatos megnyilvánulása is, melyből a mai, rohanó világ embere is képes inspirációt nyerni.

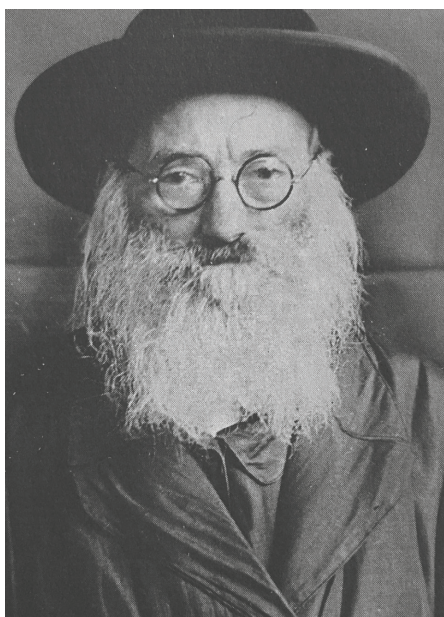
Áldott emlékü apai nagymám, bobbe Baszséva, vagy ahogy én hívtam, „Böbe”, gyerekkoromban gyakran emlegette nekem Reb Sólem Lézert, azaz a rácfերter (újfehértói) rebe-

bét. Rácfերten Szabolcs megye egy régi vallásos kiléje volt, ahol a negyvenes években az 1300 főt is meghaladta az orthodox hitközség létszáma, s ahol a hagyományos vallásos emberek mellett voltak sokan haszidok is.

A rácfերter haszidok egyik szellemi vezetője Reb Sólem Lézer (Halberstam Sálom Eliezer, 1862–1944), a szentéletű דברי חיים, a cánzer rebe fia volt, aki még 1898-ban költözött a városba.

A lassan tizenkét éve a Teremtőhöz megtért nagymám apjának, Reb Jojszefnek is a rácfերter rebe volt a „mestere”. Így aztán Böbe első kézből hallhatta és adhatta tovább a rebéről szóló történeteket az emberszeretetről, az órákon át tartó drósékről, mely a Tóra legszebb példázataival volt átszőve, de arról is beszélt, hogy kislánként hogyan segített a rebe feleségének, a szentéletű Rebecen Szóró Mirjámnak (1861–1944/5704. i. j. 15. – *a rebecen a nyíregyházi gettóban hunyt el, sírja az ottani temető orthodox részében áll*) elkészíteni azokat a legendás teákat, melyek tealeveleit a rebecen apja, a Hornoszteipel rebe, Reb Mordecháj Dov Twerszky (1839–1903) küldött a Szabolcs megyei városba.

A rácfերter rebe mártírságát Reb Sájá Rosenblum tanúsította, s melynek történetét leszár-

mazottjai a következőképpen őrizték meg: amikor Reb Sólem Lézer megérkezett Auschwitzba, akkor régi híve, Reb Sájá – akit akkor már hetek óta a deportáltak holmijának rako-dására kényszerítettek – oda-lépett hozzá, s sírástól elfojtott hangon elmondta neki, hogy a németek azt fogják hazudni, hogy zuhanyzóba viszik őket, de valójában senki sem fog on-nét élve kijönni...

Erre Reb Sólem Lézer meg-fogta hűséges híve kezét s azt mondta neki: „Sájale, megígé-rem neked az עולם הבא-t, csak kérlek hozz nekem egy fél csé-

szényi vizet.” – A kérés persze érhető volt, hiszen a több, kínzó napig tartó útra, a marhavagonok-ban mindössze egy vödörnyi víz volt, s a 82 éves Tóra-óriást is biztosan nagy szomjúság gyötörte.

Ám, amikor megkapta a pohár vizet, akkor olyan dolog történt, amire talán senki sem szá-mított. A rácfերter rebe ahelyett, hogy megitta volna a vizet, leöntötte vele a kezét, úgy, mint mielőtt a zsinagógába lépéskor tesszük, és el-mondta az Örökkévaló nevének megszentelésére mondandó vértanúság áldását: „Áldott vagy te Örökkévaló, a világ Királya, aki megparancsolta nekünk, hogy nyilvánosan megszenteljük a ne-vedet!”

Utoljára a rebe azt kérte hívétől, hogy adja vissza neki ciceszét, hogy hadd haljon meg úgy, mint egy rendes zsidó. Végül pedig azt mondta Reb Sájának, hogy ő majd túléli a háborút, és el kell mondania minden embernek, hogy mi történt Auschwitzban, s legalább meg kell kettőzni a korábbi Isten-szolgálatot.

Reb Sólem Lézer élete járjon előttünk példá-val, s emlékéből fakadjon áldás!

Cseh Viktor írása

Hanna Garden étterem

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

Asztalfoglalás:

(06 1) 342 1072

web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Ráv Neumann Mose jorcájtja

A polgári naptár szerint idén június 12-ére esett Ráv Neumann Mose (1856–1933) zsámbokréti rabbi évfordulója, sziván 13. Méltó utódja volt a nagynevű elődjének, Ráv „Dovid Lackenbach” rabbinak, a pozsonyi *ros bész dinnek*. Apjához hasonlóan a háláchá nagy tudósa volt, aki viszont nem vágyott a nagyváros zajára, inkább 52 éven keresztül visszavonultan, „a háláchá négy rőfje között” élt Nyitra megye egy kis községében, Zsámbokréten. Naponta fordultak hozzá a legkülönbözőbb zsidó jogi kérdésekkel, ám Ráv Mosének mégis sikerült időt szakítani, hogy az egész ש”ס-t hatszor végigtanulmányozza. Fő művének, a *הלכה למשה* első kötete, még életében, 1923-ban Bécsben került nyomtatásba. Végakarátának megfelelően Pozsonyban temették el; Ráv Schreiber Ákivá vagy a „דעת סופר” távollétében a pozsonyi jesiva alrabbija, Ráv Lebovits Simon mondott heszpedet, majd péntek lévén csupán a nyitrai és bazini rabbi, illetve a tanítványai nevében egy báleboz búcsúztatta a Tóra lehullott fejedelmét. Emlékéből fakadjon áldás!

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.06.17.–06.23.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinagóga	20:35	09:00; 20:25; 21:47	08:00 és 09:00 (vasárnap) 07:00 és 08:30 (hétfőtől péntekig) 13:30 (vasárnap-péntek) 20:30 (vasárnap-csütörtök) 21:00 és 21:45 (vasárnap-csütörtök)
Dessewffy zsinagóga	19:00	9:30; 20:15	08:30; 20:30; 21:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

Sábeszi meghívó

szombatján Ráv Padwa L. Pinchasz is velünk tölti a sábeszt. A rabbi péntek esti drósét is fog tartani a nagyzsinagógában, sálesüdeszkor pedig az ünnepi lakoma mellett további érdekes Tóra-i magyarázatokra és történetekre számíthatnak a résztvevők.

Imádkozzunk korunk Tóra-oszlopaiért

Az amerikai orthodox hírportál, a VINnews jeruzsálemi tudósítójától vettük a hírt, hogy a העדה החרדית két vezető rabbija is kórházi kezelésre szorul, amiért a szervezet arra kéri a világ vallásos zsidóságát, hogy mondjanak Zsoltárokat a Tóra-nagyságok mielőbbi felépüléséért. A ראב”ד, a 94 éves Ráv Sternbuch rabbi múlt héten kedden került kórházba, hogy pacemaker beültetésen vegyen részt. A גאב”ד, a 96 éves Ráv Weiss rabbi pedig néhány nappal később került kórházba lábfertőződéssel. Adja az Örökkévaló, hogy a Szentföld igaz Tórájának két helytartója még jó ideig tovább őrizhesse a vallást.

Hanna Deli

Szeretettel várjuk vendégeinket a Hanna Delibe folyamatosan bővülő árukészlettel, házi készítésű süteményekkel az új teraszon. Péntekenként kézműves barchesszal, jeruzsálemi kuglival stb.

Cím: 1074 Budapest, Dob u. 35.

Telefon: +36 (1) 342 1639

Rendelés leadása: rendeles@maoih.hu

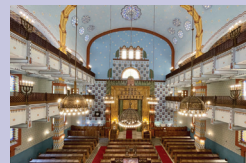
Nyitvatartás:

Hétfő – Csütörtök: 9:00–18:00

Péntek: 7:00–15:00

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Női Klub • Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Kol Jákov 2022 – 42. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
A hirdetések közzétételük teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobják el.